

Godkännande av förslag till gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten för kapacitetsberäkningsregion Norden

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnäts) förslag till gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten som ska tillämpas av de regionala säkerhetssamordnarna och de systemansvariga för överföringssystem i kapacitetsberäkningsregion Norden (CCR Nordic).

Beslutet gäller under förutsättning att samtliga tillsynsmyndigheter inom CCR Nordic fattar ett beslut med samma innebörd inom den tidsfrist som anges i Europeiska kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem (SO).

Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I Europa pågår ett arbete med att koppla ihop EU:s energimarknader. Syftet är att upprätta en inre energimarknad som kan trygga energiförsörjningen, öka konkurrensen och ge konsumenter möjlighet att köpa energi till överkomliga priser. Europeiska kommissionen har som ett led i detta arbete bland annat antagit ett flertal förordningar inom elmarknadsområdet.

I SO fastställs gemensamma krav och principer för driftsäkerheten i elöverföringssystem. Av SO framgår att Svenska kraftnät ska vara med och ta fram förslag till ett antal metoder och villkor vad gäller driften av elöverföringssystemet. Några av dessa metoder och villkor tas fram gemensamt av samtliga transmissionsnätsföretag inom EU medan andra tas fram av transmissionsnätsföretagen inom vissa regioner.

Enligt artikel 76 i SO ska alla systemansvariga för överföringssystem i varje kapacitetsberäkningsregion tillsammans utarbeta ett förslag till gemensamma

bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten som ska tillämpas av de regionala säkerhetssamordnarna och de systemansvariga för överföringssystem i kapacitetsberäkningsregionen. Förslaget ska i enlighet med artikel 77 i SO också innehålla allmänna bestämmelser avseende organiseringen av regional samordning av driftsäkerheten.

Förslaget till gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten för kapacitetsberäkningsregionen ska enligt artikel 6.3 b i SO vara föremål för godkännande av alla tillsynsmyndigheter i den berörda kapacitetsberäkningsregionen. De behöriga tillsynsmyndigheterna ska enligt artikel 6.7 i SO samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om det inlämnade förslaget inom sex månader från det att tillsynsmyndigheten tagit emot förslaget eller, i förekommande fall, från det att den sista berörda tillsynsmyndigheten tagit emot förslaget. Om tillsynsmyndigheterna begär en ändring för att godkänna förslaget som lämnats in ska tillsynsmyndigheterna besluta om de ändrade förslaget inom två månader från det att de lämnats in.

Förslaget

Svenska kraftnät inkom den 20 december 2019 med ett förslag till gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten i CCR Nordic. Ei och övriga tillsynsmyndigheter i Norden analyserade förslaget och tog ett samordnat beslut om att det ursprungliga förslaget behövde ändras. Ei skickade den 20 juni 2020 därför en begäran till Svenska kraftnät om att ändra förslaget. Svenska kraftnät inkom med ett reviderat förslag den 20 augusti 2020. Både det ursprungliga förslaget och det reviderade förslaget är framtaget gemensamt av transmissionsnätsföretagen inom CCR Nordic samt det norska transmissionsnätsföretaget, det vill säga Energinet, Fingrid Oyj, Kraftnät Åland AB, Svenska kraftnät och Statnett SF. Förslaget avser det nordiska synkronområdet (Sverige, Finland, Norge och östra Danmark (DK2)).

Förslaget har tagits fram i enlighet med artiklarna 76 och 77 i SO. Förslaget beaktar också bestämmelserna i Europeiska kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning.

Av förslaget framgår att de systemansvariga för överföringssystemen i Norden i samordning med Nordens regionala säkerhetssamordnare ska genomföra regional samordning av driftsäkerhet för dagen före och intradag. De systemansvariga för överföringssystemen ska också hantera överträdelser av gränserna för driftsäkerhet och vidta avhjälpande åtgärder av gränsöverskridande betydelse inom CCR Nordic.

Samråd

Transmissionsnätsföretagen ska i enlighet med artikel 11 i SO samråda med intressenter, inklusive de berörda myndigheterna i varje medlemsstat, om de utkast till förslag till villkor eller metoder som beskrivs i artikel 6.3. Samrådet ska vara i minst en månad. De synpunkter som kommer fram under samrådet ska tas i beaktan när metoden färdigställs.

De nordiska transmissionsnätstföretagen har genomfört två samråd om förslaget till gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten i CCR Nordic. Det första samrådet genomfördes mellan den 15 mars 2019 och den 15 april 2019 och det andra samrådet genomfördes mellan den 25 oktober 2019 och den 25 november 2019.

Samordning under ärendets handläggning

Ei har tillsammans med de övriga tillsynsmyndigheterna i CCR Nordic samt den norska tillsynsmyndigheten (Försyningstilsynet i Danmark, Energiavirasto i Finland och Ålands energimyndighet på Åland) och tillsammans med den norska tillsynsmyndigheten Norges vassdrags- og energidirektorat (tillsynsmyndigheterna) berett ärendet inom ramen för Energy Regulators Regional Forum (ERRF). Syftet med beredningen i ERRF är att koordinera de beslut som avser sådana metoder och villkor som kräver att beslut fattas av alla tillsynsmyndigheterna koordinerat. Den 21 september 2020 kom berörda tillsynsmyndigheter överens om att förslaget till metod kan godkännas.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Förordningen SO

Syftet med förordningen är att a) fastställa gemensamma krav och principer för driftsäkerhet, b) fastställa gemensamma planeringsprinciper för driften av det sammanlänkade systemet, c) fastställa gemensamma processer och strukturer för lastfrekvensreglering, d) säkerställa förutsättningarna för bibehållen driftsäkerhet i hela unionen, e) säkerställa förutsättningarna för bibehållen kvalitetsnivå för frekvenser i alla synkronområden i hela unionen, f) främja samordning av systemdrift och driftplanering, g) säkerställa och förbättra transparens och tillförlitlighet hos information om driften av överföringssystemet, h) bidra till en effektiv drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen (artikel 4.1).

Systemansvariga för överföringssystem ska utarbeta de villkor eller metoder som krävs enligt denna förordning och överlämna dem till de behöriga tillsynsmyndigheterna för godkännande i enlighet med artikel 6.2 och 6.3 eller till den enhet som utses av medlemsstaten för godkännande i enlighet med artikel 6.4 inom de respektive tidsfrister som anges i denna förordning (artikel 5.1).

Förslag till gemensamma bestämmelser för region Nordic om ROSC i enlighet med artikel 76.1 ska vara föremål för godkännande från alla tillsynsmyndigheter i Norden (artikel 6.3).

Om godkännandet av förslaget kräver ett beslut av mer än en tillsynsmyndighet ska de behöriga tillsynsmyndigheterna samråda och samordna med varandra för att nå en överenskommelse. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om de inlämnade villkoren eller metoderna i enlighet med punkterna 2 och 3 inom sex månader från det att tillsynsmyndigheten tagit emot metoden eller ifrån det att den sista berörda tillsynsmyndigheten tagit emot metoden (artikel 6.7).

De systemansvariga för överföringssystemen med ansvar för att lämna in förslag till villkor, eller metoder i enlighet med förordningen, ska samråda med intressenter, inklusive de berörda myndigheterna i varje medlemsstat, om de utkast till förslag som förtecknas i artikel 6.2 och 6.3. Samrådet ska vara i minst en månad (artikel 11.1).

De förslag som lämnats in av de systemansvariga för överföringssystemen på unionsnivå ska offentliggöras och lämnas in för offentligt samråd på unionsnivå. Parter som lämnar in förslag på bilateral eller multilateral nivå ska genomföra ett offentligt samråd i åtminstone de berörda medlemsstaterna (artikel 11.2).

De systemansvariga för överföringssystemen med ansvar för att ta fram förslag till metod ska beakta de synpunkter från intressenter som framkommit vid samråden innan förslaget lämnas in för formellt godkännande. I samtliga fall ska en välgrundad motivering för eller emot införande av synpunkterna från samrådet tillhandahållas, tillsammans med det förslag som lämnas in, och offentliggöras i god tid före, eller samtidigt med, offentliggörandet av förslaget till villkor eller metoder (artikel 11.3).

Senast tre månader efter godkännandet av metoden för samordning av driftsäkerhetsanalysen enligt artikel 75.1 ska alla systemansvariga för överföringssystem i varje kapacitetsberäkningsregion tillsammans utarbeta ett förslag till gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten som ska tillämpas av de regionala säkerhetssamordnarna och de systemansvariga för överföringssystem i kapacitetsberäkningsregionen. Förslaget ska respektera de metoder för samordning av driftsäkerhetsanalysen som utarbetats i enlighet med artikel 75.1 och vid behov komplettera de metoder som utarbetats i enlighet med artiklarna 35 och 74 i förordning (EU) 2015/1222. Förslaget ska ange:

- a) villkor och frekvens för intradagssamordning av driftsäkerhetsanalysen och uppdateringar av den gemensamma nätmodellen av den regionala säkerhetssamordnaren,
- b) metoden för utarbetande av avhjälpande åtgärder som hanteras på ett samordnat sätt, med beaktande av deras gränsöverskridande betydelse såsom den fastställts i enlighet med artikel 35 i förordning (EU) 2015/1222 och med beaktande av kraven i artiklarna 20–23, för att fastställa åtminstone
  - i. förfarandet för att utbyta information om tillgängliga avhjälpande åtgärder mellan berörda systemansvariga för överföringssystem och den regionala säkerhetssamordnaren,
  - ii. klassificeringen av begränsningar och avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 22,
  - iii. identifiering av de mest ändamålsenliga och ekonomiskt effektiva avhjälpande åtgärderna i händelse av sådana överträdelser avseende driftsäkerheten som avses i artikel 22,
  - iv. utarbetande och aktivering av avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 23.2,
  - v. delning av kostnaderna för sådana avhjälpande åtgärder som avses i artikel 22 och som vid behov kompletterar den gemensamma metod som

utarbetats i enlighet med artikel 74 i förordning (EU) 2015/1222. Som en allmän princip ska kostnaderna för icke-gränsöverskridande relevanta överbelastningar bäras av den systemansvarige för överföringssystem som ansvarar för det berörda kontrollområdet, och kostnaderna för att avhjälpa relevanta gränsöverskridande överbelastningar täckas av de systemansvariga för överföringssystem som ansvarar för kontrollområdena i förhållande till den försvårande inverkan från energiutbytet mellan givna kontrollområden på det överbelastade nätelementet. (artikel 76.1)

Förslaget från samtliga systemansvariga för överföringssystem i en kapacitetsberäkningsregion beträffande gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten i enlighet med artikel 76.1 ska också innehålla allmänna bestämmelser avseende organiseringen av regional samordning av driftsäkerheten, vilka ska omfatta åtminstone följande:

- c) Utnämningen av den eller de regionala säkerhetssamordnare som ska utföra uppgifterna i punkt 3 för den berörda kapacitetsberäkningsregionen.
- d) Regler om de regionala säkerhetssamordnarnas förvaltning och drift som säkerställer godtagbar behandling av alla deltagande systemansvariga för överföringssystem.
- e) Om de systemansvariga för överföringssystem lägger förslag om att utse mer än en regional säkerhetssamordnare i enlighet med led a:
  - i. Ett förslag till sammanhängande fördelning av uppgifterna mellan de regionala säkerhetssamordnare som kommer att vara verksamma i den berörda kapacitetsberäkningsregionen. Förslaget ska fullt ut beakta behovet att samordna de olika uppgifter som tilldelats de regionala säkerhetssamordnarna. 25.8.2017 L 220/54 Europeiska unionens officiella tidning SV
  - ii. En bedömning som visar att det föreslagna upplägget för regionala säkerhetssamordnare och fördelning av uppgifter är effektivt, ändamålsenligt och förenligt med den regionala samordnade kapacitetsberäkning som fastställts i enlighet med artiklarna 20 och 21 i förordning (EU) 2015/1222.
  - iii. En ändamålsenlig samordnings- och beslutsprocess för att lösa meningsskiljaktigheter mellan regionala säkerhetssamordnare inom kapacitetsberäkningsregionen. (artikel 77.1)

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1 b §).

Ei:s motivering till beslutet

Svenska kraftnäts förslag innebär att gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerheten i CCR Nordic fastställs.

Ei bedömer att förslaget till gemensamma bestämmelser för regional samordning av driftsäkerhet för CCR Nordic är tillräckligt beskrivet och att det uppfyller kraven i artikel 76 och 77 i SO. Samtliga delar som krävs enligt 76.1 och 77.1 i SO finns med i förslaget. Förslaget innehåller en rimlig tidplan för genomförandet och förslaget bedöms även i övrigt uppfylla de övergripande målen som anges i SO. Svenska kraftnäts förslag har reviderats i enlighet med tillsynsmyndigheternas ändringsbegäran. Ei anser därför att förslaget kan godkännas.

Beslutet i detta ärende förutsätter för sin giltighet att samtliga tillsynsmyndigheter i CCR Nordic fattar ett beslut med samma innebörd inom den tidsfrist som anges i SO. De gemensamma bestämmelserna kommer att börja tillämpas när samtliga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregionen har beslutat om att godkänna bestämmelserna. När de gemensamma bestämmelserna har beslutats av samtliga tillsynsmyndigheter ska Svenska kraftnät offentliggöra de godkända bestämmelserna enligt artikel 8.1 i SO. Svenska kraftnät ska sedan tillämpa de gemensamma bestämmelserna i enlighet med den fastställda tidplanen.

Ei har samordnat detta beslut med övriga berörda tillsynsmyndigheter inom CCR Nordic samt tillsynsmyndigheten i Norge. Svenska kraftnät har genomfört samråd enligt vad som föreskrivs i SO. De formella kraven på beslutsprocessen är uppfyllda.

Ei:s beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Therése Hindman Persson, juristen Claes Vendel Nylander, analytikern Herlita Bobadilla Robles samt juristen Erik Blomqvist, föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Bilaga

Ansökan - Nordic TSOs' common methodology for regional operational security coordination in Nordic capacity calculation region in accordance with Article 76 and Article 77 of the "Commission Regulation (EU) 2017/1485 of 2 August 2017" establishing a guideline on electricity transmission system operation, Amended version, 14 August 2020

Skickas till

Affärsverket svenska kraftnät (delges)

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER) underrättas om att Ei har fattat detta beslut.